

La gestió de Flora Catalana durant els últims cinc anys (2017-2022)

El creixement de la nostra associació

TEXT: Francesc Caralt Rafecas

Ja fa cinc anys des que, a l'assemblea general ordinària de l'exercici 2017, fórem elegits junta directiva de Flora Catalana. En realitat, una fita mancada de qualsevol mèrit, ja que no es presentava cap altra candidatura a les eleccions. No obstant, vist ara i amb retrospectiva, penso que era ben lògic. Només uns quants eixelebrats, il·lusos i idealistes com nosaltres, gosarien aspirar a dirigir una associació clarament erosionada per la discòrdia, visiblement descoordinada, mancada d'ingressos i amb ben pocs duros a la caixa. I, per si no fos poc, amb tot el paquet heretàvem també un web tecnològicament obsolet, amb problemes de funcionament, que contenia el catàleg de flora de Catalunya i del qual Flora Catalana ni tan sols n'era la propietària. Aviat, prenent consciència de la situació, ens vam adonar que tirar endavant l'associació seria ben bé com fer veure la lluna al migdia. Caldria suar-hi la cansalada si volíem sortir-ne ben parats.

Responsabilitat i precaució amb les plantes

UN BREU RESUM HISTÒRIC

Mesos abans de les eleccions, i enmig d'aquest escenari dantesco, començarem a treballar dissenyant una estratègia orientada a fer créixer la nostra associació per portar-la a un "lloc" on, socialment, fos útil, pràctica i reconeguda. El pla estratègic que resultà d'aquesta tasca i que constituïria el pal de paller de les activitats futures, descriu una actuació basada en tres línies mestres, íntimament relacionades i que serien fonamentals per aconseguir la prosperitat de Flora Catalana. A grans trets, i en primer lloc, aquest pla establia una estratègia social clara, que perseguia l'augment del nombre de socis, pretenia interconnectar Flora Catalana amb altres entitats i volia dinamitzar el nostre col·lectiu. En segon lloc, s'hi definia una estratègia tecnològica consistent a reprogramar el web ja obsolet, migrar-ne les dades i ampliar la plataforma digital amb altres eines demanades pel nostre col·lectiu. I, finalment, el pla concretava una estratègia econòmica simple, que permetria garantir que una associació com la nostra, mancada d'in-

gressos de quotes de socis, poguéssin subsistir en un entorn clarament capitalista. No cal dir que, sobre el paper, el plantejament era fantàstic. Com és ben sabut, però, *el paper ho aguanta tot*.

Des del mateix instant en què vaig decidir presentar-me per encapçalar una llista que aspirés a dirigir l'associació, vaig tenir la sort de comptar amb el suport d'en Bernat Pasqual, en aquell moment president de l'associació. Més endavant, també amb el d'altres tres membres de la junta vigent aleshores (en Daniel Pérez, en Joan Coll i en Josep Lluís Berdonces). A més, comptava amb l'Anna Maria Oliva, que coneixia ja de quan érem membres de la junta pont de Flora Catalana (junta encarregada de preparar els estatuts de l'associació). Aquest és l'equip que vàrem reunir i amb què ens presentàrem a les eleccions, les quals, com ja he dit, vàrem guanyar sense esforçar-nos-hi gaire. (Vegeu l'article "Flora Catalana, l'associació". *Milfulles* núm. 1, pàgina 4).

Tot i que, amb certa freqüència, un canvi de junta directiva pot ser complex i delicat, val a dir que en el nostre cas el president sortint, en Pasqual Bernat, va posar totes les facilitats i ajuda per aconseguir que la transició fos planera, ràpida i efectiva. És més, de bon principi va incorporar-se al nostre equip, juntament amb els tres membres anteriorment esmentats, proporcionant tot el seu suport, experiència, ajuda i consell, per tal de contribuir a tirar endavant Flora Catalana. La distribució de càrrecs i responsabilitats a la junta es feu de la següent manera: en Joan Coll assumí la secretaria i en Josep Lluís Berdonces la tresoreria (càrrecs que ja ocupaven en la legislatura anterior), en Pasqual Bernat la vocalia d'història de la botànica, en Daniel Pérez la de botànica i l'Anna Maria Oliva la d'etnobotànica. Ben aviat, però, va haver-hi canvis, ja que, uns mesos després de les eleccions, fitxàrem la Isabel Garcia, la qual substituï en Josep Lluís en la tresoreria i, més endavant, seria un dels puntals de Flor@ula, en encarregar-se de tota la seva administració i de la relació amb els alumnes.

El triple enfocament del nostre pla estratègic pretenia garantir la viabilitat d'una associació que ja feia massa temps veia amenaçada la seva continuïtat. Disposar d'aquest document, amb els projectes essencials clarament definits, era un primer pas per saber què s'havia de fer, essent necessari també per intentar engrescar altres persones que col·laboressin voluntàriament a la consecució dels objectius mestres que s'hi establien. Així doncs, una vegada cele-

brades les eleccions i constituïda la junta directiva, era hora de buscar aliats que ens ajudessin a tirar endavant el projecte. Hi havia molta feina a fer i poques mans per dur-la a terme.

Una pila de visites i reunions per bona part del territori català, amb persones que considerava rellevants i necessàries pel projecte, van ser del tot infructuoses. Per posar un exemple, després de sondejar set candidats per ocupar la que seria la vocalia d'informàtica, ningú va voler assumir-la (tot-hom hi veia massa feina, sense cobrar). Per a altres vocalies que volia afegir a la junta, perquè les considerava necessàries i interessants, tampoc vaig trobar candidats, com tampoc voluntaris per ajudar a fer realitat el nostre pla. Amb frases com "aquesta proposta és una carta als reis", "això només és una fugida endavant", "per liderar un projecte com aquest has de tocar de peus a terra", etc., els interlocutors mostraven, clarament, la manca de credibilitat en el pla estratègic i en les persones que volíem tirar-lo endavant mentre, amb un parell de copets a l'esquena i un amable somriure, se'n desenteniaven completament. Era frustrant, especialment quan passava amb persones que antigament havien tingut un paper rellevant a l'associació. A poc a poc, veient com aquesta boira d'incredulitat i de desconfiança ens atrapava, vàrem entendre que només hi havia un camí: començar a treballar amb ben poca ajuda, i sense diners, intentant fer-ho el millor possible. Donar resultats satisfactoris semblava l'única manera de guanyar-nos la confiança del nostre col·lectiu i, de mica en mica, poder aconseguir adeptes. Calia *posar-hi el coll*, si volíem complir el pla que havíem presentat als socis a l'assemblea general en què ens varen elegir.

Així doncs, mentre duia a terme les infructuoses visites a la cerca de voluntaris, iniciàrem tres projectes cabdals. En primer lloc començàrem a treballar en el desenvolupament del nou catàleg de flora, que d'entrada va requerir una aportació econòmica que haguérem de satisfer a títol personal, ja que no disposàvem de prou diners a l'associació per fer-hi front. Al mateix temps començàrem a organitzar el grup de treball d'editors i l'estructura de continguts que farien possible la revista *Milfulles*. I, finalment, iniciàrem les visites als aleshores anomenats "grups locals" per explicar el projecte, animar-los a organitzar activitats i buscar la manera de coordinar-los amb la Junta. Donàvem, així, les primeres passes d'un camí clarament traçat en el pla estratègic.

Des d'aleshores, el catàleg de flora s'ha anat desenvolupant de mica en mica, i el gener del 2021 va arribar a substituir l'antiga aplicació web que contenia 4.338 fitxes de tàxons de plantes vasculares amb un total de 32.236 imatges (vegeu l'article "El nou catàleg de Flora Catalana". *Milfulles* núm. 5, pàgina 79). Al catàleg nou s'han afegit briòfits i cecidis. Es pot dir que el catàleg "és viu", perquè s'hi van aportant millores i informació de forma continuada, com a resultat del treball del conjunt de voluntaris que hi col·labora. A hores d'ara, el catàleg ja compta amb un total 4.772 fitxes de tàxons de plantes vasculares, 145 de cecidis i 836 de briòfits, que alhora contenen 42.512 imatges de vasculares, 328 de briòfits i 442 de cecidis.

Paral·lelament, s'ha anat desenvolupant el web de l'associació, en què, a més del catàleg de flora, s'hi publiquen altres eines i recursos que ofereix l'associació: la revista *Milfulles*, els glossaris, les claus dicotòmiques, activitats, notícies, grups locals, etc. Per fer-nos una idea del que ha suposat aquest desenvolupament, només cal dir que aquest web conté, actualment, més de 16.000 pàgines (vegeu l'article "La nova web de Flora Catalana". *Milfulles* núm. 3, pàgina 6).

En aquest punt cal destacar la tasca i l'esforç que està suposant presentar unes claus dicotòmiques visuals, accessibles en línia. En aquest mandat s'han ordenat i penjat al web les claus dicotòmiques preexistents, canviant-les a un format més modern. També s'han revisat les que estaven pendents i se n'han fet moltes de noves. Actualment el web de Flora Catalana disposa de les quatre claus dels grups generals, de les vint dels grups d'angiospermes, de les de 69 famílies i de les de 365 de gèneres. Una eina visual, per a la classificació de plantes, molt utilitzada i molt ben valorada pels usuaris del nostre web. És cert que encara ens falta bona part de la flora, però també és cert que la feina feta fins ara ja és impressionant.

Pel que fa a la revista *Milfulles*, amb aquest ja són set els números que se n'han publicat. Estem contents perquè la revista ha tingut molt bona acollida, de fet els dos últims números han superat les 1.100 descàrregues (vegeu l'editorial de *Milfulles* núm. 2, per entendre el nom de la revista). Si em permeteu la llibertat d'expressar-ho subjectivament, diria que *Milfulles* és un dels projectes més macos de la nostra associació. Ara per ara, reuneix a més de 80 col·laboradors, entre editors, escriptors, maquetadors, dibuixants i fotògrafs. Tot ells, treballant

desinteressadament per compartir el seu coneixement i el seu art, fan possible una revista digital d'una qualitat més que respectable i que contribueix a la documentació i la preservació del nostre coneixement botànic i etnobotànic. Una obra de voluntariat, amb un disseny elegant, informació rigorosa i làmines exquisides, feta amb generositat per regalar-la als nostres lectors; no em direu pas que no és bellesa, això?

El tema dels grups locals ha estat més complex. La concepció inicial dels grups locals que existien fins al 2017 era de total independència. Aquest enfocament tenia alguns trets que no encaixaven amb el que proposàvem en el pla estratègic. Inicialment no ens adonàrem d'aquest fet, segurament per l'actitud cautelosa i de respecte envers els grups existents. Però, ben aviat, amb la creació de nous grups, començaren a sorgir aspectes discordants que, en alguns casos, fins i tot vulneraven els estatuts de Flora Catalana. D'entrada, i amb la llei d'associacions a la mà, s'ha de tenir en compte que la responsabilitat sobre possibles incidents, en el transcurs de les activitats dels grups locals, recau sobre els membres de la junta directiva. Parlem d'una responsabilitat que pot ser civil o penal; no és poca cosa. Òbviament, com a membres de la junta, ens vàiem obligats a acceptar aquesta responsabilitat però calia tenir certes garanties, per part dels grups locals, a l'hora d'organitzar les activitats. En primer lloc, les activitats haurien de complir els objectius estatutaris i, en segon lloc, s'haurien de fer en condicions de risc mínim per als assistents. A més, es va contractar les assegurances necessàries per cobrir els possibles accidents i responsabilitat civil, de qualsevol activitat de Flora Catalana, a qualsevol lloc de Catalunya. Arran d'aquest fet, demanàvem a tots els grups locals la identificació i enregistrament de tots els assistents a les activitats, per saber, davant d'una petició posterior d'assistència sanitària, qui hi tenia dret. No hem d'oblidar que els membres de la junta no podem ser a totes les activitats de tots els grups (especialment a la primavera, quan se n'acumulen moltes), i per tant necessitem la col·laboració coordinada de tots els grups locals per recollir aquesta informació. Com es pot veure, aquesta concepció de total independència no era pas viable; si els grups locals volien pertànyer a Flora Catalana, calia el compliment d'un mínim de requisits.

El creixement de l'associació i la millora dels nostres canals de comunicació han comportat una altra pro-

blemàtica. No han estat pocs els interessats a participar o formar un nou grup local veient la possibilitat de canalitzar alguns interessos personals i/o lucratiu per aquesta via. Aquest ha estat un tema difícil de controlar, molt desagradable de resoldre i davant el qual, per la seva naturalesa contrària als nostres estatuts, hem hagut de lluitar amb fermesa i contundència.

Diverses entitats han vist també en els nostres grups locals el mitjà per aconseguir mà d'obra gratuïta per satisfer les seves necessitats d'informació (per mitjà de treball de camp, normalment). L'accés directe d'aquestes entitats a un o més dels nostres grups locals, els converteix en un grup de treball de l'entitat aliena, acaparant uns recursos de voluntariat que es dirigeixen, molt probablement, a quelcom que no contribueix a la nostra associació (podríem anomenar-ho una relació de caire parasitari). És a dir, perdem recursos sense que això aportis res a Flora Catalana. Un fet que considerem del tot injust quan tenim en compte que els voluntaris treballen, sense ànim de lucre, per consolidar la nostra associació procurant la prestació de serveis i recursos que oferim a la societat. De poc serveix organitzar-nos i coordinar-nos si malgastem esforços. Intentem que aquest tipus d'iniciatives es canalitzin a través de la junta directiva, per tal de pactar amb l'entitat interessada una estratègia de col·laboració que beneficiï les dues parts (buscant el que podríem anomenar una relació de caire simbiòtic), sempre que la iniciativa encaixi amb els estatuts, amb el reglament de règim intern i amb l'estratègia de l'associació.

Tot plegat va generar la necessitat de redactar un reglament de règim intern (RRI). És un document aprovat col·legiadament (per la junta directiva i l'assemblea general) que permet regular aquest tipus de situacions, proporcionant eines per fer-hi front i resoldre-les. Alhora, ha assentat les bases de finançament de l'associació i dels grups locals. Aquest reglament fou aprovat a l'assemblea general de 2019 i ha permès establir un marc ideològic contextual sobre el qual exercir l'activitat de tota l'associació de manera ordenada, productiva i eficient.

Sense cap mena de dubte, l'esdeveniment més impactant que hem viscut durant aquest mandat, com a reflex de la seva repercussió mundial, ha estat l'aparició de la COVID-19, a principis de l'any 2020. L'anomenat coronavirus va aconseguir parar completament l'activitat dels nostres grups locals i dels cursos de formació. L'any 2018 havíem co-

mençat a impartir tres cursos presencials: un de briòfits, un d'itineraris i un de falgueres. L'any 2019 ampliem l'oferta formativa afegint-hi un curs d'angiospermes. Aquests cursos reunien pocs alumnes, bàsicament per la dificultat de desplaçament que suposaven. S'ha de tenir en compte que una associació d'àmbit territorial extens, faci on faci el curs, sempre té la gran majoria de socis a una distància considerable del lloc on s'imparteix la formació, la qual cosa en dificulta geogràficament l'accés. En conseqüència, alguns dels nostres socis ens demanaven la possibilitat de fer formació virtual, però la veritat és que ja anàvem prou carregats de feina com per assumir un projecte nou d'aquestes dimensions i característiques.

Reprement el tema de la COVID-19, cal dir que l'aparició de la pandèmia bloquejà del tot la possibilitat de fer cursos presencials. I tenint en compte que el cost de les assegurances i servidors es cobria amb els ingressos dels cursos, realment se'ns presentava una situació complicada. Per una banda, parar les activitats dels grups locals i dels cursos obstaculitzava seriosament el compromís que havíem agafat amb els socis (pla estratègic), frenant la inèrcia que començava a adquirir la nostra associació. Per l'altra, Flora Catalana no disposaria dels ingressos que necessitava per poder fer front als pagaments que la permetien subsistir; no s'ha d'oblidar que havíem heretat una associació sense recursos econòmics, i en el curt temps de mandat que portàvem no havíem estat capaços encara d'aconseguir la sostenibilitat econòmica.

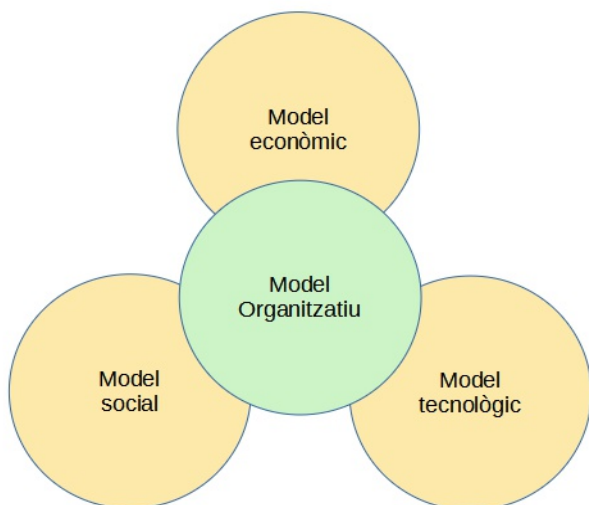
Davant d'aquesta situació i vista la demanda, que ja he comentat, d'alguns socis que no podien desplaçar-se per acudir als cursos presencials, vàrem pensar que afrontar el desenvolupament d'una aula virtual ens permetria mantenir certa activitat a l'associació, alhora que faria viables els cursos i solucionaria el problema econòmic que se'ns presentava. Com a resultat, un parell de mesos més tard, amb bastants entrebancs tecnològics, posàvem en funcionament *Flor@ula*, *l'aula virtual de Flora Catalana* (vegeu l'article "*Flor@ula*, *l'aula virtual de Flora Catalana*". *Milfulles* núm. 5, pàgina 5).

Flor@ula ha estat un d'aquells encerts amb què, francament, no comptàvem. Ha possibilitat que persones de totes les edats, i de llocs molt distants, puguin gaudir del nostre programa de formació. A més, el fet que les sessions de formació quedin gravades i siguin consultables indefinidament, possi-

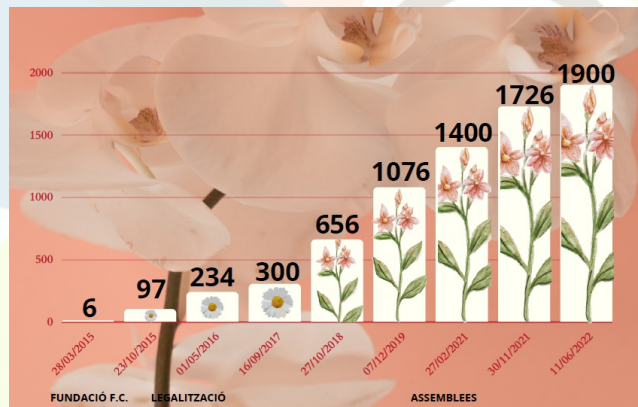
bilita que la nostra formació no depengui de la confluència de l'alumnat i el professorat en l'espai, ni en el temps; proporciona així dos graus de llibertat que faciliten de manera sorprenent l'aprenentatge. La veritat és que no hauríem pensat mai que la nostra oferta formativa tingués tanta demanda, i és que des dels seus orígens, el maig de l'any 2020, Flor@ula ha registrat 1.086 matriculacions corresponents a 499 alumnes. Quantitats per a nosaltres gens menyspreables, que han permès consolidar econòmicament la nostra associació i esdevenen un bon indicador de la tasca de capacitació que duem a terme. Una de les aportacions més interessants del nostre programa de cursos és que algunes de les persones que hi participen, posteriorment col·laboren com a voluntaris gràcies a la formació adquirida. Una curiosa i gratificant retroalimentació que fa que l'esforç i dedicació dels voluntaris docents serveixi per generar nous voluntaris; i és que a Flor@ula no només s'hi transmet coneixement, també s'hi transmet passió: la passió per les plantes i els seus usos.

L'ESTRATÈGIA SEGUIDA I ELS RESULTATS D'AQUESTS CINC ANYS

Com comentava al principi d'aquest article, el pla estratègic pretenia construir una associació fonamentada per una estratègia, coherent i pràctica, que li possibilités subsistir essent socialment útil. Per això, en el pla plantejàvem tres línies mestres de treball, les quals anomenàrem model social, model tecnològic i model econòmic. Com a última peça, més endavant, afegírem un model organitzatiu que plantejava l'estructura, els canals de comunicació i

Responsabilitat i precaució amb les plantes

els elements tecnològics que serviren per coordinar i integrar les tres línies mestres esmentades.

El model social:

El model social perseguia fer créixer l'associació desenvolupant bàsicament una sèrie de serveis que fossin realment d'interès per a la ciutadania i, conseqüentment, comportessin un augment d'usuaris a Flora Catalana, la qual cosa repercutiria també en poder disposar de més voluntaris per participar en els projectes de l'associació. En aquest aspecte, la contribució de la tasca del Grup de Treball de Comunicació, de l'oferta de cursos de Flor@ula, de les activitats dels grups locals i de les xerrades de difusió arreu del territori català, aviat començaren a donar els seus fruits. Amb l'estratègia adoptada i amb la feina feta, hem aconseguit passar d'una associació de gairebé 300 socis (dades de 17 de setembre de 2017) a 2.000 socis (dades de 15 de desembre de 2022). Un creixement del 666% que ha superat, amb escreix, totes les nostres expectatives.

No només ha augmentat el nombre de socis, sinó que també ho ha fet el dels nostres voluntaris i seguidors. Com ja hem comentat, quan vàrem assumir la direcció de l'associació, el nombre de voluntaris actius era molt baix; els podríem haver comptat amb els dits de les mans i potser ens n'haurien sobrat. A hores d'ara, en canvi, el nombre de voluntaris implicats en els diferents projectes que estem duent a terme supera, amb escreix, les 150 persones.

Pel que fa als seguidors de les nostres xarxes socials, a Facebook hem passat d'uns 1.800 a 11.882 seguidors (un creixement del 660%) i a Twitter de 702 a 1.144. A més hem creat els grups d'Instagram (actualment amb 1.819 seguidors), el grup de WhatsApp (amb 224 participants) i els temàtics de

Telegram: *cultiu* (amb 225 membres), *fibres* (122 membres) i *planta a planta* (368 membres).

L'oferta d'activitats destinades als nostres socis i/o seguidors també ha augmentat considerablement. Aquí cal destacar l'admirable labor dels nostres grups locals. Aquests grups, formats per voluntaris propers en el territori, proporcionen amb les seves activitats (sortides, xerrades, tallers, exposicions, etc.) la possibilitat que els nostres socis adquireixin, de primera mà (al costat d'altres persones més experimentades), els coneixements de la nostra flora. S'ha de tenir en compte que tots els recursos que facilita la nostra associació són virtuals (a través de la nostra plataforma web, proporcionant una transmissió digital del coneixement), la qual cosa es complementa perfectament amb el contacte presencial que permeten les activitats organitzades pels grups locals, basades en la transmissió oral del coneixement. La contribució dels col·lectius que representen o han representat a Flora Catalana en el territori (actualment 9 grups locals i 6 punts locals*), uns més actius que altres, ha suposat una oferta d'activitats elevada que, de retruc, ha generat certa interconnexió entre ells. Plegats, han aconseguit organitzar més d'una cinquantena d'activitats en l'últim any. A aquesta oferta d'activitats, si volem valorar l'oferta total de l'associació, caldria sumar-hi els cursos i sortides de Flor@ula (un total de disset cursos i dotze sortides, impartits i guiades per experts).

Parlant de la nostra aula virtual, és interessant

fer una ullada a la taula que conté l'evolució del nombre d'alumnes que s'han matriculat als diferents cursos de Flor@ula, la qual cosa esdevé un reflex de l'impacte social del nostre programa de formació.

Ens agrada pensar que aquest increment en la demanda de formació posa de manifest l'interès social per la nostra flora, i la confiança que els participants han dipositat en Flora Catalana com a font de coneixement.

L'estratègia social no només s'ha orientat cap al creixement del nombre de socis i de voluntaris, sinó que també s'ha treballat activament per col·laborar amb altres entitats, en un intent de cooperar i de sumar esforços. En aquest aspecte, s'han establert relacions amb diverses universitats, altres associacions i també amb l'Institut Botànic de Barcelona, amb el qual ens hem associat en el projecte LIFE medCLIFFs, per col·laborar en la detecció i control de plantes invasores a la Costa Brava.

El model tecnològic:

Aquest model s'ha basat, òbviament, en les noves tecnologies. En el transcurs d'aquests anys, hem passat d'un web tecnològicament obsolet, que només contenia el catàleg de plantes vasculares, i amb dificultats per ampliar-ne el desenvolupament, a una plataforma escalable i fàcilment gestionable. Actualment, sota el domini floracatalana.cat, s'hi

Evolució del nombre d'alumnes

TEMÀTICA	CURS	**2018	2019	2020	2021	2022	TOTALS	T. TEMES
ECOLOGIA	Plantes exòtiques invasores			26	25	25	76	141
	Identificació de plantes invasores					65	65	
ETNOBOTÀNICA	Fitoteràpia				61	61	122	219
	Hort ecològic				24		24	
HISTÒRIA	Cuinar amb herbes i flors				37	36	73	75
	Història de la botànica				41	15	56	
INFORMÀTICA	Història de la botànica a Catalunya					19	19	41
	iNaturalist					26	26	
BOTÀNICA	Maquetació amb Scribus					15	15	540
	Briòfits		16		21	17	54	
	Bolets		13				13	
	Angiospermes I		48	58	37	29	172	
	Angiospermes II			61	20	21	102	
	Angiospermes III					21	21	
	Falgueres			24	39	15	78	
	Gimnospermes				20	20	40	
	Algues				21	18	39	
	Líquens					21	21	
FOTOGRAFIA	Cursos de fotografia	15	7	24	13	11	70	70
TOTAL MATRICULACIONS ANUALS		15	84	193	359	435		
TOTAL MATRICULACIONS						1.086		
TOTAL ALUMNES						499		

* Vegeu la informació sobre els grups i punts locals a: <http://floracatalana.cat/drupal843/associacio/grupslocals>

** A l'any 2018 hi falten dades de dos cursos, de les quals no disposem.

reuneixen diverses eines i serveis que contribueixen a donar a conèixer la botànica i l'etnobotànica de Catalunya. Entre les eines i recursos disponibles s'han desenvolupat:

- **El nou catàleg de flora**
<http://floracatalana.cat/flora/cataleg>
- **Flor@ula** (l'aula virtual de Flor@ula)
<https://floracatalana.host/foraula/login/index.php>
- **La revista Milfulles**
<http://floracatalana.cat/drupal843/milfulles>.
- **Les claus dicotòmiques visuals**
<http://floracatalana.cat/drupal843/eines/claus>.
- **Els glossaris**
<http://floracatalana.cat/drupal843/index.php/eines/glossaris>.
- **La plataforma de ciència ciutadana**
<http://floracatalana.cat/flora/cienciaciudadana>, en la qual cal destacar la col·laboració de la nostra associació en el **projecte LIFE medCLIFFs**
<http://floracatalana.cat/flora/cienciaciudadana/life>.
- **La plataforma d'activitats**
<http://floracatalana.cat/drupal843/difusio/activitats>,
notícies
<http://floracatalana.cat/drupal843/difusio/noticies>
i butlletins
<http://floracatalana.cat/drupal843/index.php/comunicacions/butlletins>).
- **La videoteca**
<http://floracatalana.cat/drupal843/comunicacio/galeriaVideos>.
- **El fons documental**
<http://floracatalana.cat/drupal843/aprendre/fons>.
- **Les pàgines web dels grups i punts locals**
<http://floracatalana.cat/drupal843/associacio/grupslocals>,
en les quals s'han desenvolupat
diverses eines:
  - Calendari d'activitats.
  - Àlbums fotogràfics.
  - Llistes de plantes de les sortides.
  - Formularis d'inscripció a les activitats dels grups.
  - Catàlegs locals de flora.

De mica en mica, i amb el recull de les aportacions dels usuaris, anem millorant aquestes eines per tal que siguin més pràctiques i útils. Tota aquesta base tecnològica ens ha permès apropar-nos a les persones, visquin on visquin, fent possible potenciar el nostre principal objectiu com a associació: difondre el coneixement botànic i etnobotànic de la flora de Catalunya. Hem aconseguit així que el temps i l'espai hagin deixat de ser un obstacle insuperable

per gaudir, participar o col·laborar amb nosaltres.

Val a dir que la tecnologia emprada i l'estratègia seguida fins ara assenten el fonament per construir-hi noves solucions innovadores i engrescadores que, al llarg del nou mandat, del 2022 al 2027, veuran la llum (vegeu l'apartat "El futur" al final d'aquest article).

No obstant, la tecnologia en el sector de la informàtica i les telecomunicacions, progressa molt ràpidament. Aconseguir que tota la plataforma satisfegui les necessitats dels usuaris, comporta un esforç gran, especialitzat i continu del nostre voluntariat, però també requereix la capacitat econòmica necessària per fer front a les despeses associades a les solucions tecnològiques que utilitzem.

El model econòmic:

Tot i que Flora Catalana és una entitat sense ànim de lucre, seria del tot impensable aspirar a la seva subsistència sense ingressos econòmics. S'ha de tenir en compte que hem de fer front a pagaments d'assegurances, tant d'accidents com de responsabilitat civil, que cobreixin tots els participants de totes les activitats arreu del territori català. També s'han de pagar els servidors que hostatgen les solucions webs i l'aula virtual de l'associació, tant per les aplicacions en producció com per les noves versions en desenvolupament. A més, altres despeses, com ara la plataforma electrònica de comunicacions o el servei de videoconferència (que fa possible les classes virtuals de Flor@ula), entre d'altres, són exemples de la càrrega econòmica que el bon funcionament de Flora Catalana comporta.

Les despeses d'una associació com la nostra no són poques, i la voluntat que els nostres socis no hagin d'afrontar quotes periòdiques, per tal de no posar entrebancs econòmics a la difusió del coneixement de la nostra flora (com dicten els estatuts de Flora Catalana), no facilita gens ni mica la subsistència de la nostra organització.

Des del principi del nostre mandat plantejàvem dues maneres d'aconseguir ingressos: impartint cursos, a baix preu per tal de minimitzar l'impacte econòmic sobre els alumnes, i afegint publicitat a les nostres publicacions. La idea era buscar anunciants per a la revista *Milfulles* i rebre una compensació econòmica discreta per fer-los publicitat. Un primer intent d'aquesta estratègia, cercant la col·laboració dels grups locals per ajudar-nos a buscar anunciants, va ser un autèntic fracàs. No

obstant, de manera paral·lela, anàvem treballant i ampliant l'oferta de cursos i aquesta via d'ingressos va funcionar força millor del que pensàvem. Finalment, veient que els ingressos provinents dels cursos ja ens permetien fer front a les despeses de Flora Catalana i, a més, satisfien directament l'objectiu principal de la nostra associació, no vàrem insistir més en la via de la publicitat, dedicant els recursos a potenciar el programa de formació, ja que aporta un valor afegit molt més elevat al nostre col·lectiu social i el capacita.

Podríem resumir l'evolució econòmica de la nostra associació, de manera qualitativa, dient que els dos primers anys van ser ben complicats, havent de recórrer, en diverses ocasions, a recursos econòmics particulars de membres de la junta per poder iniciar els projectes troncats d'aquest mandat. Ara bé, a l'assemblea general del tercer any, ens enorgullíem d'explicar que havíem tancat el compte de resultats amb un petit benefici (poc més de mil euros), gràcies als ingressos aconseguits pels cursos i a algunes donacions puntuals. Però ha estat durant els dos últims anys de la legislatura quan hem aconseguit augmentar els ingressos de manera significativa. L'èxit dels cursos de Flor@ula i un volum més alt de donatius, que sens dubte posa de manifest la confiança creixent dels nostres socis en el projecte, ho han fet possible.

Certament aquests dos últims anys l'associació ha acumulat uns modestos estalvis però, com és ben sabut, la nostra associació no té ànim de lucre. Aquí cal aclarir que no tota la despesa que afronta l'associació té una periodicitat anual. És molt probable que la futura continuïtat de l'associació passi per invertir a renovar la programació de totes les eines comentades a l'apartat del model tecnològic (la tecnologia canvia ràpidament). Aquell moment, que podem preveure de manera aproximada en el temps, farà falta una important inversió econòmica. D'aquí la necessitat d'acumular un estalvi que possibiliti fer front a aquest canvi inevitable, per tal de garantir així la continuïtat de Flora Catalana. És allò del conte de la formiga i la cigala: hem de ser formiguetes si volem subsistir.

El model organitzatiu:

Durant aquests cinc anys hem treballat fort per organitzar la nostra associació, una tasca que consideràvem indispensable si volíem aconseguir els objectius del nostre pla estratègic. Ja des del principi

estàvem plenament convençuts que l'única manera de racionalitzar i fer confluïr el treball i esforç d'un conjunt de voluntaris, distribuïts pel territori català (o fins i tot pel territori estatal i estranger), per aconseguir els objectius del pla estratègic, era coordinar la feina dels col·laboradors d'una manera centralitzada, organitzada i d'acord amb uns canals de comunicació preestablerts (vegeu l'article "Estructura de Flora Catalana". *Milfulles* núm. 4, pàgina 5).

Per no entrar en detalls tècnics excessivament avorrits, només comentaré que el model organitzatiu es fonamenta amb el que estableixen els estatuts de Flora Catalana (i de qualsevol associació): bàsicament junta directiva i assemblea general, a part dels òrgans unipersonals. Sobre aquesta base, construïm una organització basada en grups de treball (conjunts de voluntaris amb interessos comuns que treballen per generar un servei o recurs) i grups i punts locals (conjunts de persones que es formen per afinitat geogràfica i que duen a terme activitats). Els detalls organitzatius s'estableixen en l'RRI de Flora Catalana, el qual també estableix els rols i funcions més significatives que es poden ocupar i els canals de comunicació que cal emprar.

No obstant, tot i que la idea de disposar de grups local, punts locals i grups de treball, íntimament coordinats amb la junta directiva, ens semblava totalment lògica i coherent, tampoc va ser senzilla d'implementar. En el moment d'assumir la direcció de l'associació existia una mena de creença general que concebia els grups locals d'aleshores com a entitats independents. La veritat és que, d'entrada, ja era ben complicat imaginar un grup local de Flora Catalana que fos independent de l'associació. Francament semblava una idea antagònica. La lògica diu que si ets independent de Flora Catalana, ja no ets Flora Catalana, oi? Però el concepte existia, i hi havia gent que el defensava fermament perquè, en el fons, trencava un vincle amb la junta que els permetia llibertat d'actuació. Ara que, ben pensat, era la fórmula ideal: *nosaltres fem el que volem i els de la junta n'assumeixen la responsabilitat tot i desconèixer-ho totalment*. A aquest problemàtic escenari organitzatiu, s'hi sumava que els pocs voluntaris actius en el projecte duïen a terme iniciatives individuals, quan i com els venia bé, i de manera descoordinada. S'havia creat una cultura que explicava fàcilment com iniciatives diferents a vegades adquirien direccions oposades, fins que, en algun moment, xocaven frontalment en un conflicte

d'interessos. Intentar establir una organització coherent en aquest "ecosistema" impactava de ple contra una cultura *de facto* la qual havíem diagnosticat, en el pla estratègic, com la causant principal d'alguns problemes que llastraven, de ja feia temps, la nostra associació.

Afrontar aquesta situació en l'entorn d'aleshores, com és previsible, va generar un període de turbulència, llarg i desagradable, el qual vàrem anar apaivagant, de mica en mica, presentant un lideratge sòlid i demostrant, irrefutablement, que els resultats aconseguits donaven suport a la concepció d'una associació organitzada i degudament coordinada.

CONCLUSIÓ I AGRAÏMENTS

D'acord amb el que he explicat, i des de la junta directiva, estem convençuts que, en aquest mandat, hem aconseguit organitzar Flora Catalana, estabilitzant-la i fent-la créixer alhora que l'hem endinsat en el teixit social. Hem assolit, també, una sostenibilitat econòmica i tecnològica que ens permetrà anar completant els projectes iniciats i assumint nous reptes. També hem aconseguit capitalitzar l'associació en l'actiu bàsic d'avui en dia: la informació, centralitzant-la i fent créixer, dia a dia, les bases de dades que fonamenten tots els serveis digitals que oferim.

No obstant, tot el que s'ha aconseguit no hauria estat possible sense la col·laboració i l'esforç desinteressat de tots els voluntaris dels nostres grups de treball (vegeu agraïments a la web de l'associació: <http://floracatalana.cat/drupal843/associacio/credits/agraimentcolaboradors>). Hem de tenir en compte que col·laborar amb Flora Catalana és col·laborar amb una associació que comparteix coneixement i informació, per diferents canals i adoptant la forma de diversos projectes. Les persones que ens ajuden, es formen, treballen, s'esforcen i s'emocionen per tal de compartir allò que saben. Un veritable acte de generositat que des de la junta directiva agraïm de tot cor. Gràcies, companys, per fer possible Flora Catalana.

El nostre agraïment, també, als grups i punts locals que, en general, han col·laborat en una estratègia conjunta, coordinada i s'han esforçat per proporcionar un servei de proximitat per als socis, mitjançant les activitats que organitzen i ofereixen. Aquí cal emfatitzar la labor i dedicació dels seus co-

ordinadors que, amb la seva dedicació, aconseguen formar pinya al voltant del grup local. Gràcies a tots vosaltres per fer possible aquesta proximitat del coneixement als nostres socis.

Finalment, i a títol personal, m'agradaria fer una menció especial als companys de junta per confiar en el projecte, per no defallir davant la multitud d'adversitats que hem trobat en el camí, per la paciència i dedicació (sovint a hores intempestives) i, sobretot, pel vostre suport i amistat. Gràcies, amics!

EL FUTUR

A l'assemblea general d'aquest any, que tingué lloc el dia 11 de juny i en la qual s'hi celebraven també eleccions, hem tornat a sortir elegits. Altre cop, una fita mancada de cap mena de mèrit, ja que érem l'única candidatura que es presentava. Però cal dir que entomem el nou mandat, 2022-2027, amb la mateixa il·lusió que l'anterior i amb moltes idees i projectes per tirar endavant Flora Catalana. Ara bé, no ho podem fer pas sols: us necessitem!

Volem animar a tot el col·lectiu actual de voluntaris a continuar la seva tasca en l'associació. El que feu és importantíssim i sense cadascú de vosaltres seria impensable aconseguir-ho. A més, però, **volem animar-te a tu, lector, a unir-te al nostre voluntariat i a participar en els projectes de Flora Catalana:** aprendràs, gaudiràs i, també cal dir-ho, treballaràs amb nosaltres.

Anima't! Flora Catalana som tots i totes!

Si vols fer-te voluntari de Flora Catalana, escriu-nos a: comunicacio@floracatalana.cat. Pots trobar més informació sobre els projectes en què pots ajudar i sobre què consisteix ser voluntari a l'article "[Col·laborar a Flora Catalana. El voluntariat](#)".

Viu, gaudeix i aprèn amb la nostra flora.

Francesc Caralt Rafecas, president de Flora Catalana. [Més...](#)